

Gwerthusiad o Gronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam (Y Gronfa Ffyniant Gyffredin)

Adroddiad i Cadwyn Clwyd

Chwefror 2024

Cynnwys

Crynodeb Gweithredol

1.	Cyflwyniad a methodoleg	1
2.	Cynllun prosiect	3
3.	Effeithiolrwydd Cyflawni'r Prosiect	2
4.	Deilliannau ac effaith	9
5.	Casgliadau ac argymhellion	14

Crynodeb Gweithredol

Cyflwyniad

Comisiynwyd York Consulting LLP gan Cadwyn Clwyd i werthuso Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam – menter Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU (UKSPF) sy'n canolbwyntio ar gryfhau gwead cymdeithasol cymunedau drwy fuddsoddi mewn mannau a pherthnasau cymunedol. Derbyniodd y prosiect £600,000 mewn cyllid Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU ac fe'i cyflawnwyd gan Cadwyn Clwyd a Chymdeithas Sefydliadau Gwirfoddol yn Wrecsam (AVOW) rhwng Mehefin 2023 a Rhagfyr 2024.

Roedd y fethodoleg gwerthuso'n ymdrin ag adolygiad o ddogfennau allweddol, dadansoddiad o wybodaeth rheoli, ymgynghoriadau gyda rhanddeiliaid allweddol a rheolwyr grant, ac arolwg o dderbynwyr grantiau, yna cyfweiliadau manwl gyda detholiad o'r rheiny wnaeth dderbyn grantiau.

Cynllun Prosiect

Darparodd Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam grantiau o rhwng £2,000 a £50,000 i grwpiau cymunedol ledled Wrecsam. Darparwyd y cyllid i brosiectau oedd â'r nod o wella gwasanaethau cyhoeddus, adfer ymdeimlad o gymuned a grymuso arweinwyr lleol a chymunedau.

Roedd grantiau bach o rhwng £2,000 a £10,000 a grantiau sylweddol o rhwng £10,000 a £50,000 ar gael. Roedd cyllid cyfalaf a refeniw ar gael i brosiectau oedd yn gwella cyfleusterau cymunedol, cyfleusterau chwaraeon a mannau gwyrdd, ynghyd â chefnogi cynhyrchu ynni adnewyddadwy, seilwaith digidol a gweithgareddau diwylliannol.

Yn ychwanegol i'r cyllid grant, roedd y prosiect yn cynnig cymorth cofleidiol, gan gynnwys arweiniad gyda cheisiadau a phrosesau caffael. Darparwyd y cymorth hwn gan ddau Swyddog Prosiect, un o Gadwyn Clwyd ac un o AVOW.

Cyflawni Prosiect

Cafodd Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam ei hyrwyddo drwy rwydweithiau presennol Cadwyn Clwyd ac AVOW, yn ogystal â chyfathrebu wedi'i dargedu tuag at grwpiau cymunedol sydd ar waith ledled Wrecsam. Roedd gwaith hyrwyddo'r Gronfa yn amlwg yn effeithiol, gyda'r nifer o ddatganiadau o ddiddordeb a dderbyniwyd (57) dros ddwbl y nifer o grantiau a ddyfarnwyd (28).

Roedd cynrychiolwyr o Cadwyn Clwyd, AVOW a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam yn rhan o'r panel cyllid grant a bu iddyn nhw ddyfarnu'r cyllid grant i brosiectau a oedd yn dangos y gwerth orau am arian o ran cyflawni nodau'r Gronfa Allweddol. Cafodd pedair ar bymtheg o'r 47 cais eu gwrthod, yn fwyaf cyffredin oherwydd diffyg tystiolaeth o fudd i'r gymuned neu bryderon ynghylch eu cydymffurfiad gyda blaenoriaethau Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU.

Yn wir roedd y cymorth cofleidiol gan swyddogion prosiect yn annatod i helpu mudiadau llai a/neu lai profiadol i fanteisio ar y cyllid a chyflawni eu brosiectau, yn enwedig lle'r oedd

angen cymorth gyda chaffael. Agwedd arall a wnaeth sicrhau llwyddiant y prosiectau oedd hyblygrwydd Cadwyn Clwyd ynghylch ad-dalu cyllid.

Y brif her ar gyfer y swyddogion prosiect a'r derbynwyr grantiau oedd yr amserlen cyflawni byr. Byddai cyfnod ymgeisio hirach wedi bod yn fodd i gynnig rhagor o gymorth i fudiadau cymunedol, tra byddai cyfnod cyflawni hirach wedi cynnig mwy o hyblygrwydd yng ngwyneb prosiectau wedi'u gohirio.

Llwyddodd y Gronfa Allweddol i ragori ar ei dargedau allbynnau Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU, gyda dros 99% o'r gyllideb grant wedi'i wario i gynnig cymorth ariannol ac anariannol i 27 mudiad (o gymharu â tharged o 18). Cafodd cyfanswm o 24 cyfleuster eu creu neu eu gwella, o gymharu â tharged o 18, a bu i'r Gronfa Allweddol ragori ymhell ar y targed ar gyfer faint o ofod gwyrdd neu las cafodd eu creu neu eu gwella (16,220m² o gymharu â tharged o 30m²).

Deilliannau

Llwyddodd Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam i ragori ar ei thargedau deilliannau Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU, gyda gwell canfyddiad o gyfleusterau yn 11,201 o gymharu â tharged o 180 a'r nifer uwch o ddefnyddwyr cyfleusterau'n 3,806 o gymharu â tharged o 180.

At hyn, cafodd llwyddiant Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam ei adlewyrchu yn sylwadau'r rheiny wnaeth dderbyn grantiau. Yn yr ymgynghoriadau ansoddol, adroddodd y rheiny wnaeth dderbyn grantiau gynnydd yn y nifer o ddefnyddwyr, gwell hygyrchedd ar gyfer pobl yn y gymuned a gwelliannau i sgiliau pobl ifanc, ymhlith effeithiau ychwanegol eraill.

Cafodd y cyllid effaith benodol ar hybu grwpiau cymunedol i fod yn sero net, lleihau eu costau ynni a hyrwyddo cyfleoedd cyfartal. Fe wnaeth y cyllid grant gynorthwyo grwpiau cymunedol i sicrhau bod eu cyfleusterau'n fwy hygyrch i'r gymuned a sicrhau eu hirhoedledd yng nghyd-destun yr argyfwng costau byw.

Casgliadau ac argymhellion

Yn gyffredinol, bu cyflwyniad Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam yn effeithiol, gyda'r holl dargedau allbynnau a deilliannau wedi'u rhagori arnyn nhw. Bu i'r buddiolwyr gyfeirio at y prosiect yn gadarnhaol ac maen nhw wedi gwerthfawrogi'r cymorth a ddarparwyd. Llwyddodd y Gronfa Allweddol i fodloni ei nodau a nodwyd o gynnig cyfleoedd eang, gan adfer ymdeimlad o gymuned a grymuso arweinwyr lleol a chymunedau.

Bu i ganfyddiadau'r gwerthusiad lywio ystod o argymhellion yn ymwneud â'r prosiect yn benodol, yn bennaf ynghylch y broses ymgeisio.

1. Cyflwyniad a Methodoleg

Comisiynwyd York Consulting LLP gan Cadwyn Clwyd i werthuso Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam – prosiect sy'n canolbwyntio ar gryfhau gwead cymdeithasol cymunedau drwy fuddsoddi mewn mannau a pherthnasau cymunedol.

Derbyniodd y prosiect £600,000 gan Lywodraeth y DU drwy Gronfa Ffyniant Gyffredin y DU (SPF). Nod y Gronfa Ffyniant Gyffredin y DU gwerth £2.6 biliwn ydy meithrin balchder mewn lle a chynyddu cyfleoedd bywyd ledled y DU, drwy fuddsoddi mewn tri maes blaenoriaeth:

- Cymunedau a lle.
- Cymorth i fusnesau lleol.
- Pobl a sgiliau.

Nod prosiect Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam oedd cyflawni'r flaenoriaeth buddsoddi mewn cymunedau a lle drwy gynnig cyllid cyfalaf a referniw i brosiectau oedd yn awyddus i gryfhau seilwaith cymunedol a chyflawni prosiectau cymunedol oedd yn canolbwyntio ar fanteisio ar wasanaethau ac uchelgeisiau sero net.

Amcanion y gwerthusiad oedd asesu cyflawniad Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam ac adolygu'r cynnydd o gymharu â'i ganlyniadau a'i effeithiau arfaethedig.

Methodoleg

Roedd y fethodoleg gwerthuso'n ymdrin ag adolygiad o ddogfennau allweddol, dadansoddiad o wybodaeth rheoli, ymgynghoriadau gyda rhanddeiliaid allweddol a rheolwyr grant, ac arolwg o dderbynwyr grantiau, yna cyfweiliadau manwl gyda detholiad o'r rheiny wnaeth dderbyn grantiau.

Adolygu Dogfennau

Cynhaliwyd adolygiad o'r dogfennau i lywio'r gwaith maes gyda rhanddeiliaid a'r derbynwyr grantiau. Cafodd y dogfennau canlynol eu hadolygu:

- Dogfennau cais Cronfa Ffyniant Gyffredin Cadwyn Clwyd.
- Deunydd hyrwyddo ar gyfer y Gronfa Allweddol, ffurflenni cais a dogfennau canllaw.
- Dulliau casglu data a ddatblygwyd ar gyfer monitro allbynnau, deilliannau ac effaith.

Cafodd y doethineb a fanteisiwyd arno yn sgil y broses adolygu dogfennau a'r cyfarfod cychwynol ei meithrin yn y model rhesymeg ar gyfer Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam.

Dadansoddiad o'r wybodaeth rheoli

Cynhaliwyd dadansoddiad o'r wybodaeth rheoli er mwyn deall perfformiad y prosiect o gymharu â'r targedau. Adolygwyd y canlynol ynghlwm â hyn:

- Ceisiadau grant.
- Cofnodion cyfarfodydd y panel dyfarnu grantiau.
- Adroddiadau cynnydd chwarterol.

- Ffurflenni hawlio prosiectau a derbynwyr grantiau.

Gwaith maes

Mae tabl 1.1 yn crynhoi'r gwaith maes a gwblhawyd yn ystod gwerthusiad Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam rhwng Hydref 2023 a Rhagfyr 2024.

Tabl 1.1: Crynodeb o'r gwaith maes sydd wedi'i gwblhau

Elfen	Gwaith maes
Ymgynghoriadau gyda rhanddeiliaid	Ymgynghoriadau gyda swyddogion prosiect o Cadwyn Clwyd (1) ac AVOW (2).
Arolwg o dderbynwyr grantiau	Dosbarthwyd i 28 o dderbynwyr grantiau. Derbyniwyd 26 ymateb (cyfradd ymateb o 93%) gyda 22 yn cytuno i gymryd rhan mewn ymgynghoriad dilynol.
Cyfweliadau gyda derbynwyr grantiau	Cwblhawyd 14 cyfweliad gyda derbynwyr grantiau, gan gynnwys 7 derbyniwr grantiau bach a 7 derbyniwr grantiau sylweddol.

2. Cynllun Prosiect

Darparodd Gronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam grantiau o rhwng £2,000 a £50,000 i grwpiau cymunedol yn Wrecsam. Cyflawnwyd y prosiect gan Cadwyn Clwyd – Asiantaeth Datblygu Gwledig sy'n cynnig arweiniad a chymorth i ddatblygu ac arallgyfeirio'r economi cefn gwlad yng Ngogledd Cymru – ar y cyd â Chymdeithas Sefydliadau Gwirfoddol yn Wrecsam (AVOW) – Cyngor Gwirfoddol Sirol dros Wrecsam a benodwyd gan Lywodraeth Cymru i gefnogi sefydliadau trydydd sector. Cyflawnwyd y prosiect rhwng Mehefin 2023 a Rhagfyr 2024, a'i nod oedd:

- Cynnig cyfleoedd a gwella gwasanaethau cyhoeddus, yn enwedig yn y mannau hynny lle roedden nhw'n fwyaf gwan.
- Adfer ymdeimlad o gymuned, balchder lleol a pherthyn, yn enwedig mewn mannau lle mae hyn wedi'i golli.
- Grymuso arweinwyr lleol a chymunedau, yn enwedig mewn mannau lle mae diffyg asiantaeth leol.

Roedd dau fath o grant ar gael: grantiau bach o rhwng £2,000 a £10,000 a grantiau mawr o rhwng £10,000 a £50,000. Gallai grwpiau ymgeisio am gyllid cyfalaf a refeniw i gefnogi prosiectau cymunedol sy'n cynnig y canlynol:

- Darparu mannau cymunedol i grwpiau cymdeithasau sifil a chymunedol lleol eu defnyddio.
- Galluogi cynhyrchu ynni adnewyddadwy a rheoli gwastraff o dan berchnogaeth leol.
- Creu a gwella mannau gwyrdd cymunedol lleol, gerddi cymunedol, cyrsiau dŵr a chorlannau.
- Cyflwyno a chefnogi gweithgareddau celfyddydau, treftadaeth a chreadigol lleol o dan arweiniad y gymuned.
- Cynnig mynediad i wasanaethau drwy gyfleusterau chwaraeon lleol.
- Darparu seilwaith digidol o fewn asedau a chyfleusterau sy'n eiddo i'r gymuned.

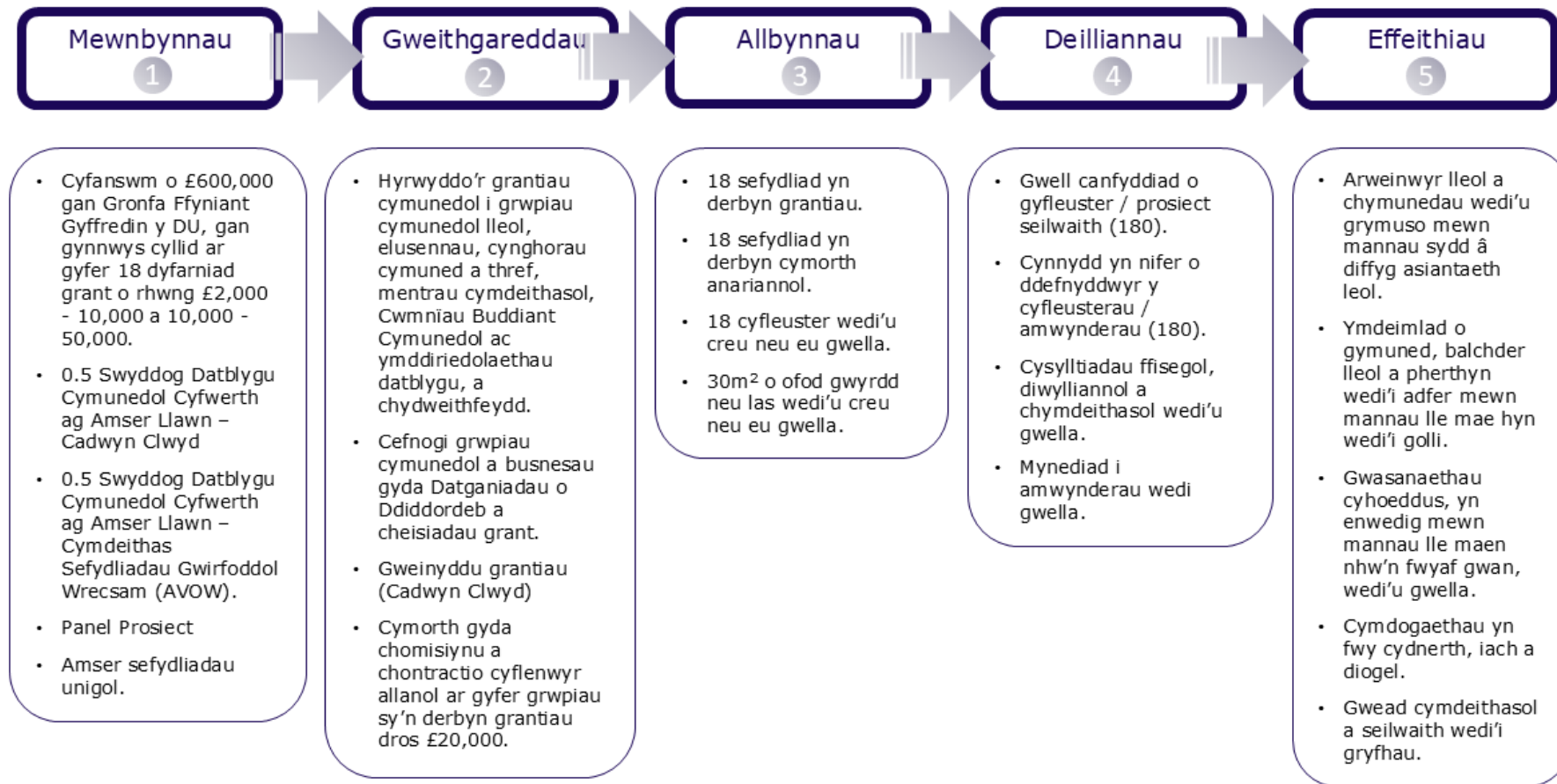
Roedd ystod o fudiadau'n gymwys i ymgeisio, gan gynnwys grwpiau gwirfoddol a chymunedol, cynghorau cymunedol a chynghorau tref, elusennau cofrestredig, mentrau cymdeithasol, Cwmnïau Mentrau Cymunedol, ymddiriedolaethau datblygu a chydweithfeydd. Yn ogystal â chynnig cyllid grant, bu i'r prosiect gynnig cymorth cofleidiol, gan gynnwys cymorth ac arweiniad gan swyddogion i helpu grwpiau cymunedol i fanteisio ar y gronfa a chyflawni eu prosiectau.

Model Rhesymeg

Datblygwyd model rhesymeg y prosiect (Ffigwr 2.1) gan York Consulting a chafodd ei lywio gan adolygiad o ddogfennau'r prosiectau a sgysiau gyda rhanddeiliaid allweddol. Mae'n nodi'r gweithgareddau, yr allbynnau, y deilliannau ac effeithiau'r prosiect a fwriadwyd. Defnyddiwyd y model rhesymeg i ddatblygu cwestiynau'r gwerthusiad a wnaeth lywio cynllun adnoddau ymchwil y gwerthusiad a dadansoddiad o ddata'r prosiect.

Ffigwr 2.1: Model Rhesymeg Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam

Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam

Dangosyddion cynnydd allweddol

Mae'r dangosyddion cynnydd allweddol sydd wedi'u nodi yng nghais Cronfa Ffyniant Gyffredin Cadwyn Clwyd wedi'u cyflwyno yn y tablau canlynol. Maen nhw'n cynnwys allbynnau a deilliannau targed, ynghyd â gwariant prosiectau.

Tabl 2.1: Allbynnau y cynlluniwyd

Dangosydd Allbynnau	Targed
Nifer y mudiadau sy'n derbyn grantiau	18
Nifer y mudiadau sy'n derbyn cymorth anariannol	18
Nifer y cyfleusterau sydd wedi'u creu neu eu gwella	18
Cyfanswm y gofod gwyrdd neu las sydd wedi'i greu neu ei wella (m ²)	30

Ffynhonnell: Cais Cronfa Ffyniant Gyffredin Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam Cadwyn Clwyd

Tabl 2.2: Deilliannau y cynlluniwyd

Dangosydd deilliannau	Targed
Gwell canfyddiad o gyfleuster / seilwaith (nifer o bobl)	180
Cynnydd yn nefnyddwyr y cyfleusterau / amwynderau	180

Ffynhonnell: Cais Cronfa Ffyniant Gyffredin Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam Cadwyn Clwyd

Cyllideb y Prosiect

Dyfarwyd £600,000 o gyllid Cronfa Ffyniant Gyffredin i'r prosiect. Mae Tabl 2.3 yn nodi sut y dyrannwyd cyllideb y prosiect a gynlluniwyd.

Tabl 2.3: Cyllideb prosiect Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam

Cost	Swm
Grantiau cronfeydd allweddol	£500,000
Staff cyflenwi prosiect - AVOW	£33,150
Staff cyflenwi prosiect – Cadwyn Clwyd	£33,150
Marchnata a chyhoeddusrwydd	£1,700
Gorbenion - llety (AVOW a Cadwyn Clwyd)	£8,000
Rheoli, gweinyddu a gwerthuso prosiect	£24,000
Cyfanswm	£600,000

Ffynhonnell: Cais Cronfa Ffyniant Gyffredin Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam Cadwyn Clwyd

3. Effeithiolrwydd o ran cyflawni'r prosiect

Rheoli grantiau

Staffio

Cafodd prosiect Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam ei oruchwylio gan Swyddog Prosiect o Cadwyn Clwyd, gyda chymorth gan Swyddog Prosiect o AVOW. Bu i banel grantiau, sef cynrychiolwyr o Cadwyn Clwyd, AVOW a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam adolygu'r ceisiadau oedd wedi'u cyflwyno a gwneud penderfyniadau ynghylch y dyfarniadau grant.

Hyrwyddo ac ymgysylltu cychwynnol

Bu i Cadwyn Clwyd ac AVOW eill dau gefnogi gwaith hyrwyddo'r gronfa drwy gysylltu gyda'u rhwydweithiau presennol o fudiadau cymunedol, gan gynnwys y rheiny roedden nhw wedi cydweithio gyda nhw'n flaenorol. Aeth y ddau fudiad ati hefyd i hyrwyddo'r cyllid ar y cyfryngau cymdeithasol.

Bu profiad AVOW yn cydweithio gyda grwpiau cymunedol llai, lleol o ledled Wrecsam yn fodd i fudiadau llai profiadol fanteisio ar y cyllid. Cwblhaodd AVOW ymarfer mapio o fudiadau yn yr ardal leol i allu rhannu cyfathrebu wedi'i dargedu gyda grwpiau y tu hwnt i rwydwaith presennol AVOW, gan sicrhau lledaeniad daearyddol eang o geisiadau. Bu i'r ddau fudiad cyflawni hefyd gydweithio'n agos gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam i osgoi dyblygu prosiectau wedi'u cefnogi drwy gronfa debyg gysylltiedig â chymunedau a lle yr oedd yr awdurdod lleol yn ei rheoli.

O'r 14 o dderbynwyr grantiau a gafodd eu cyfweld ar gyfer y gwerthusiad, fe wnaeth y rhan helaeth (9) glywed am y cyllid drwy eu cysylltiadau gydag AVOW, tra bu i ddim ond un grŵp cymunedol sôn eu bod nhw wedi dysgu am y cyllid drwy Cadwyn Clwyd. Fe wnaeth y grwpiau oedd yn weddill grybwyll rhwydweithiau eraill, gan gynnwys Hwb Amlddiwylliannol Gogledd Ddwyrain Cymru a chysylltiadau o fewn CBS Wrecsam.

Roedd gwaith hyrwyddo Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam yn amlwg yn effeithiol, gyda'r gronfa yn derbyn dros ddwbl y nifer o Ddatganiadau o Ddiddordeb na'r grantiau a ddyfarnwyd (manylion pellach isod).

Mynegi diddordeb ac ymgeisio

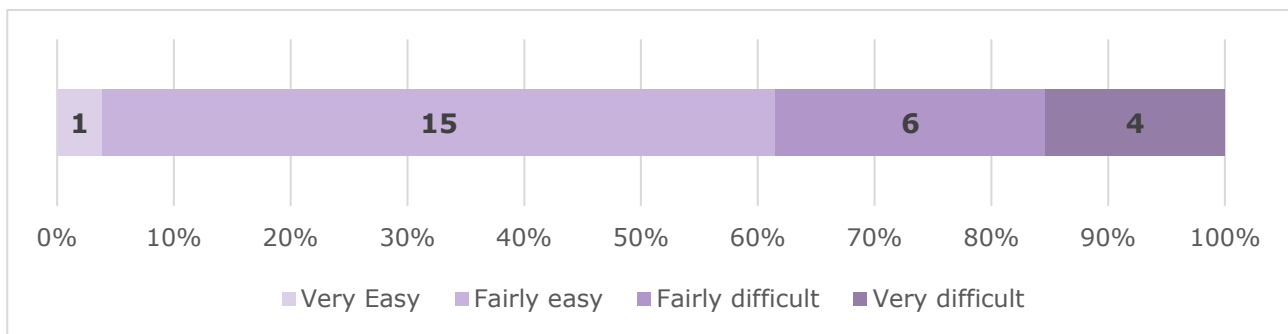
Gofynnwyd i'r grwpiau cymunedol am gwblhau datganiad o ddiddordeb cychwynnol, gyda chyfnod cyflwyno o dair wythnos yn dilyn cyfnod o gymorth gan ddau swyddog prosiect. Cafodd y Datganiadau o Ddiddordeb eu hasesu gan ddau aelod o'r panel cyllid grant (un aelod o Cadwyn Clwyd ac un o AVOW). Ar gyfer y rownd gyntaf o gyllid, derbyniwyd 57 Datganiad o Ddiddordeb, ac fe wahoddwyd 39 o'r rheiny i gyflwyno cais.

Roedd cymorth ar gael gan Cadwyn Clwyd ac AVOW ar gyfer grwpiau cymunedol oedd â dim ond ychydig o brofiad o gwblhau ceisiadau grant. Bu i'r swyddogion prosiect gynnig arweiniad i'r mudiadau hyn a'u cefnogi i wneud gwelliannau i'w ceisiadau, a oedd yn gyfle i grwpiau cymunedol llai a llai profiadol allu ymgeisio'n llwyddiannus am y grantiau. O ganlyniad i'r cymorth hwn, bu i'r swyddogion prosiect hybu eu gwybodaeth am y prosiectau a oedd yn ei dro yn gyfle iddyn nhw ateb unrhyw ymholiadau gan y panel yn ystod cyfarfodydd y panel cyllid grant.

Derbyniodd y panel cyllid grant 35 o geisiadau yn ystod y rownd ariannu cyntaf, gan gymeradwyo 23 prosiect i dderbyn cyllid. Yn dilyn y dyfarniadau grant o'r rownd ariannu cyntaf, roedd £60,000 mewn cyllid cyfalaf heb ei neilltuo. Gan hynny, fe gynhaliwyd yr ail rownd o geisiadau yn dilyn cwblhau'r prosesau caffael o'r rownd gyntaf, gan dderbyn 14 cais pellach. Cafodd 5 o'r rheiny eu cymeradwyo.

Fel y dangosir yn Ffigwr 3.1, roedd mwyafrif o ymatebwyr yr arolwg (16/26) o'r farn bod y broses ymgeisio naill ai'n rhwydd dros ben (1) neu'n weddol rwydd (15). Mae hyn yn gadael lleiafrif sylweddol a oedd yn teimlo bod y broses ymgeisio naill ai'n weddol anodd (6) neu'n anodd iawn (4). Ymhlith y rhesymau cyffredin dros anawsterau yn ystod y proses ymgeisio roedd cwestiynau wedi'u dyblygu neu'n gorgyffwrdd a'r diffyg cais byrrach am grantiau llai. Roedd y rheiny oedd yn brofiadol gyda cheisiadau grant yn dueddol o weld y broses yn haws, sy'n amlgu pwysigrwydd y cymorth ymarferol ychwanegol hwn i gynnig cyfle i fudiadau llai, llai profiadol i fanteisio ar y cyllid.

Ffigwr 3.1: Rhwyddineb y broses ymgeisio

Ffynhonnell: Arolwg o dderbynwyr grantiau (n=26)

Proses dyfarnu

Cafodd ceisiadau eu cyflwyno i banel y grŵp llywio, gyda chynrychiolwyr o Cadwyn Clwyd (1), AVOW (2) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (1). Roedd y ddau swyddog prosiect hefyd yn aelodau o'r panel ond nid oedd hawl ganddyn nhw bleidleisio. Cyn y cyfarfod, aeth aelodau'r panel ati i sgorio pob cais o ystyried yr agweddau canlynol:

- Cyfraniad tuag at flaenoriaethau Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU
- Ymgysylltiad Cymunedol
- Allbynnau a deilliannau Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU
- Gwerth am arian

Yn dilyn hynny, trafodwyd prosiectau uwchlaw trothwy penodol yn y cyfarfodydd panel. O'r 49 cais a dderbyniwyd, ni chafodd 21 eu cymeradwyo. Cafodd nifer o'r ceisiadau hyn na chafodd eu cymeradwyo eu barnu'n hyfyw ond buon nhw'n aflwyddiannus yn sgil ceisiadau cryfach yn ystod y broses gystadleuol oedd wedi'i or-danysgrifio. Dyma rai o'r rhesymau cyffredin pam na chafodd y prosiectau eu cymeradwyo:

- Diffyg tystiolaeth o gostau neu gymorth cymunedol.
- Pryderon ynghylch cydymffurfiaeth gyda blaenoriaethau, allbynnau a deilliannau Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU.
- Wedi derbyn cyllid grant eisoes gan ffynonellau eraill.

- Pryderon ynghylch cynaliadwyedd ar ôl derbyn cyllid.

Cafodd sawl prosiect yn yr ail rownd o geisiadau grant, a oedd yn arbennig o gystadleuol, eu canmol gan y panel grantiau ond nodwyd bod angen cymorth pellach arnyn nhw cyn iddyn nhw fod yn gymwys am gyllid. Mae AVOW wedi cynnig eu cymorth i un grŵp cymunedol i ddatblygu strwythur llywodraethu i sicrhau cydymffurfiaeth ar gyfer ceisiadau grant yn y dyfodol.

Cymorth gyda chyflwyno prosiectau

Fe wnaeth y swyddogion prosiect barhau i gefnogi'r derbynwyr grantiau drwy gydol cyfnod cyflwyno'r prosiectau, ac roedd yn amlwg bod y derbynwyr grantiau'n ddiolchgar am hyn. Roedd ymatebion i'r arolwg yn dangos fod pob un o'r farn bod y cymorth gan Cadwyn Clwyd naill ai'n ddefnyddiol dros ben (23/26) neu'n weddol ddefnyddiol (3/26), a bu i'r cyfweleion ganmol y swyddogion prosiect am eu hymatebolrwydd.

Fe rannodd y swyddogion prosiect y prosiectau'n seiliedig ar faint y grant, gydag AVOW yn cefnogi'r grantiau llai a Cadwyn Clwyd yn cefnogi'r grantiau mwy. Darparodd Cadwyn Clwyd gymorth caffael i'r mudiadau hynny oedd ei angen, gan gyflenwi templedi contractau, drafftio manylebau ac uwch lwytho tendrau i Sell2Wales. Mae'r adborth gan y cyfweleion yn dynodi bod y cymorth caffael hwn wedi'i werthfawrogi'n arbennig gan y rheiny wnaeth dderbyn grantiau mwy, gyda'r derbynwyr grantiau hyn yn adrodd na fyddan nhw wedi teimlo'n hyderus yn rheoli'r broses gaffael heb y cyngor a'r cymorth gan Cadwyn Clwyd.

"Roeddwn i dros y trothwy ac roedd rhaid imi ei roi [y prosiect] allan i'w dendro. Ni allwn fod wedi gwneud hynny fy hun – roedd y cymorth yn hanfodol." – Derbyniwr Grant.

Roedd y derbynwyr grantiau hefyd yn gwerthfawrogi hyblygrwydd Cadwyn Clwyd o ran rhyddhau'r cyllid grant, gyda chyllid yn cael ei ryddhau ymlaen llaw lle'r oedd gwir angen amdano. Roedd hyn yn gyfle i grwpiau cymunedol gydag arian parod wrth gefn cyfyngedig gwblhau prosiectau mwy uchelgeisiol na fyddai wedi bod yn bosibl fel arall.

Astudiaeth Achos 1 – Agri-Cation CIC

Mae Agri-Cation yn cynnig addysg ffermio i ddisgyblion gydag anghenion ychwanegol a gwrthodwyr ysgol. Caiff rhai gweithgareddau eu cyflawni mewn ystafell ddosbarth yn yr awyr agored, a allai fod yn oer iawn yn y gaeaf. Ar ôl i'r grant gael ei argymhell gan AVOW, fe wnaeth Agri-Cation ymgeisio am gyllid grant i osod ffenestri, drysau a llogswr coed yn yr ystafell ddosbarth yn yr awyr agored i gadw'r lle'n gynnes yn ystod misoedd y gaeaf.

O ganlyniad i greu'r gofod cynnes hwn bu modd i Agri-Cation gynnig cyfleoedd newydd i'r gymuned, gan gynnwys sesiynau ioga sy'n cael eu cynnal drwy gydol y flwyddyn a choginio yn yr awyr agored gan ddefnyddio'r llogswr coed. Bellach mae 'Wellness in Wellies', rhaglen Agri-Cation i gefnogi pobl sydd wedi wynebu trawma, yn gweithio gyda grŵp cwnsela lleol i ddarparu sesiynau therapi anifeiliad. Mae'r defnydd cynyddol o'r gofod dysgu yn yr awyr agored hefyd yn cynnig incwm ychwanegol, y mae Agri-Cation yn bwriadu ei ail-fuddsoddi yn y cyfleusterau i wneud gwelliannau pellach yn y dyfodol.

Allbynnau

Fel y dangosir yn Nhabl 3.1, bu i'r prosiect ragori ar ei holl allbynnau targed, gyda 27 mudiad yn derbyn cyllid grant a chymorth anariannol o gymharu â tharged o 18¹. Rhagorwyd ar y targed o greu neu wella 18 cyfleuster hefyd (24). At hyn, rhagorwyd ymhell ar y targed o ran creu neu wella mannau gwyrdd neu las (16,220m² o gymharu â tharged o 30m²), gyda'r rhan fwyaf o'r cynnydd hyn wedi'i gyflawni gan ddau brosiect a oedd yn canolbwyntio ar adfer mannau awyr agored.

Tabl 3.1: Cynnydd o'i gymharu â'r allbynnau y cynlluniwyd

Dangosydd allbynnau	Targed	Nifer Gwirioneddol
Nifer y mudiadau sy'n derbyn grantiau	18	27
Nifer y mudiadau sy'n derbyn cymorth anariannol	18	27
Nifer y cyfleusterau sydd wedi'u creu neu eu gwella	18	24
Cyfanswm y gofod gwyrdd neu las sydd wedi'i greu neu ei wella (m ²)	30	16,220

Ffynhonnell: Ffurflen hawlio Cronfa Ffyniant Gyffredin – Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam Chwefror 2025

Mae Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam wedi cefnogi ystod eang o fudiadau, o gynghorau cymuned, elusennau cerddoriaeth a chelfyddydau, mudiadau chwaraeon, canolfannau plant a mwy. Mae'r cyllid grant hefyd wedi cefnogi amrywiaeth o wahanol brosiectau, gan sicrhau bod yr ystod fwyaf eang posibl o drigolion yn Wrecsam yn elwa o'r cyllid. Gellir rhannu'r prosiectau a ariannwyd i'r categorïau fel a ganlyn:

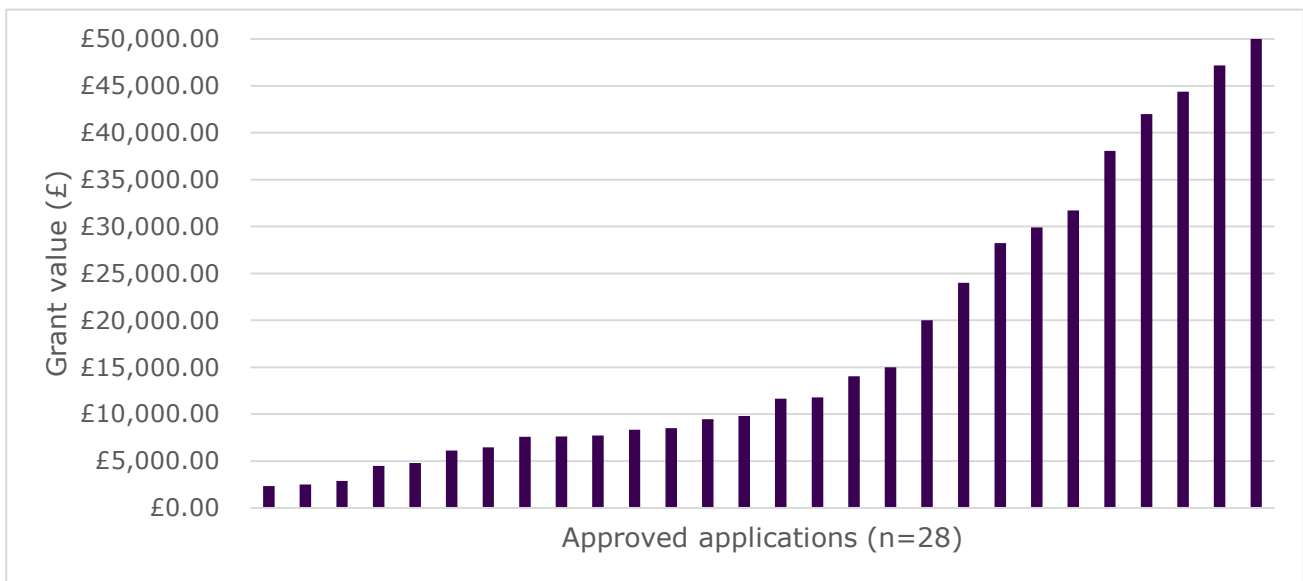
- Gwelliannau i fannau awyr agored (11 prosiect)
- Gwelliannau i eglwysi neu neuaddau pentref (8 prosiect)

¹ Dyfarnwyd 28 grant, gydag un mudiad yn derbyn dau grant ar wahân.

- Prosiectau diwylliannol, gan gynnwys rhai'n ymwneud â cherddoriaeth a'r celfyddydau (5 prosiect)
- Gwelliannau i gyfleusterau cymunedol eraill (3 prosiect)
- Ariannu cyngor ar leihau carbon i grwpiau cymunedol (1 prosiect)

O fewn cyllideb y grant, roedd tanwariant bach o 3,519.89, gyda £496,480.11 wedi'i wario o £500,000. Mae ffigwr 3.1 yn amlinellu dosbarthiad y swm a ddyfarnwyd i bob grŵp cymunedol. Roedd angen llai na swm llawn y grant bach neu fawr ar nifer o'r prosiectau a gafodd eu cefnogi, sy'n golygu roedd modd cefnogi nifer fwy o fudiadau gyda symiau llai o gyllid fesul grant na'r hyn a ragwelir i ddechrau.

Ffigwr 3.2: Dosbarthiad y prosiectau sydd wedi'u cymeradwyo yn ôl gwerth

Ffynhonnell: Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam – Allbynnau a deilliannau Chwefror 2025

Mae ffigwr 3.2 yn dangos lledaeniad daeryddol y prosiectau sydd wedi'u hariannu gan Gronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam. Mae dosbarthiad y prosiectau'n dangos fod cymunedau ledled Bwrdeistref Sirol Wrecsam wedi'u cefnogi. Does dim ffocws penodol ar Ddinas Wrecsam (8 prosiect), gyda'r prosiectau'n weddill wedi'u dosbarthu'n gyfartal ledled y Sir.

Ffigwr 3.2: Dosbarthiad daeryddol y prosiectau²

² Sylwch nad oedd modd nodi lleoliadau penodol ar gyfer dau o'r prosiectau. Mae Gofalwyr Ifanc WCD yn cyflawni ei raglenni ledled Wrecsam, Conwy a Sir Ddinbych ac mae ei brosiect Disgo Distaw wedi'i gyflawni ledled Bwrdeistref Sirol Wrecsam. Yn yr un modd, mae Celfyddydau Paallam yn cyflawni eu gweithgareddau ledled Bwrdeistref Sirol Wrecsam.

Ffynhonnell: Dadansoddiad YCL o fudiadau wedi'u hariannu, Chwefror 2025.

Heriau a galluogwyr

Dyma rai o'r heriau a ddisgrifiwyd gan randdeiliaid a buddiolwyr Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam:

- Graddfeydd amser byr:** Bu i'r swyddogion prosiect a'r derbynwyr grantiau fel ei gilydd nodi bod graddfeydd amser byr – yn ystod y camau ymgeisio a chyflawni – yn heriol. Byddai cyfnod ymgeisio estynedig wedi darparu mwy o amser i Cadwyn Clwyd ac AVOW i gefnogi mudiadau gyda'u ceisiadau grant, gan o bosib olygu bod llai o geisiadau'n cael eu nodi fel rhai wedi'u tan-ddatblygu.
- Cymesuredd prosesau ymgeisio am grantiau a hawliadau:** Roedd rhai o'r derbynwyr grantiau o'r farn bod hyd y ffurflen gais ac ehangder y prosesau monitro a hawliadau yn anghymesur â'r cyfanswm o gyllid grant wnaethon nhw ei dderbyn. Cafodd dyblygu gwybodaeth yn y broses ymgeisio ei amlygu gan leiafrif o dderbynwyr grantiau yn y cyfweiliadau ansoddol, ac roedd rhai o'r farn bod y broses fonitro a hawliadau'n rhy feichus lle'r oedd nifer uchel o gynnyrch wedi'u prynu gyda'r cyllid grant. Yr awgrym mwyaf cyffredin ar gyfer gwella prosesau'r grant oedd cynhyrchu mwy o ganllawiau ar gyfer y broses ymgeisio, drwy greu cais enghreifftiol neu ganllaw ar gyfer cwblhau'r ffurflenni.

"Gallai fod wedi bod gwahanol lefelau gwahanol o fonitro yn dibynnu ar y cyfanswm a ddyfarnwyd" – Derbyniwr Grant.

Ymhlith y galluogwyr a ddisgrifiwyd gan randdeiliaid a buddiolwyr Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam roedd:

- Cymorth cofleidiol:** Roedd y derbynwyr grantiau'n amlwg yn gwerthfawrogi'r cymorth gan y swyddogion prosiect drwy gydol y broses ymgeisio a chyflawni'r prosiect. O'r derbynwyr grantiau wnaeth ymateb i'r arolwg, roedd pob un ohonyn nhw o'r farn bod y cymorth gan Cadwyn Clwyd naill ai'n ddefnyddiol dros ben (23/26) neu'n weddol ddefnyddiol (3/26). Mae'r adborth o'r cyfweiliadau'n dangos bod y cymorth wedi galluogi rhai â llai o brofiad o ymgeisio am grantiau i fanteisio ar a gwneud defnydd llawn o'r cyllid. Cafodd mudiadau

gyda grantiau mwy eu cefnogi drwy'r broses gaffael, tra bod y rheiny gyda llif arian cyfyngedig yn gallu derbyn eu grant ymlaen llaw neu gael ei ad-dalu fesul dipyn.

***"Fe wnaethon nhw gynnig llawer iawn o gymorth imi. Roedden nhw bob amser ar gael pan roedd angen adnoddau ychwanegol arna i. Byddai wedi bod yn amhosibl heb eu cymorth nhw."* – Derbyniwr Grant**

- **Perthnasau partner:** Bu'r perthynas gwaith cryf rhwng Cadwyn Clwyd ac AVOW hwyluso cyflwyniad llwyddiannus, a oedd yn hollbwysig o ystyried y graddfeydd amser byr. Cafodd y prosesau, dogfennau perthnasol a'r gweithgarwch hyrwyddo eu pennu'n gyflym ar gychwyn y prosiect. O ganlyniad roedd digonedd o amser i fudiadau cymunedol ymgeisio am y gronfa a chyflawni eu prosiectau. At hyn, cydweithiodd y ddau bartner cyflawni'n agos gyda Chyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam i osgoi dyblygu prosiectau wedi'u cefnogi drwy Gronfa Ffyniant Gyffredin tebyg oedd yn gysylltiedig â chymunedau a lle yr oedd yr Awdurdod Lleol yn ei rheoli.
- **Hyrwyddo:** Cafodd y gronfa ei hyrwyddo'n eang ac yn effeithiol, gwelwn dystiolaeth o hyn o'r 58 datganiad o ddi-ddordeb (gyda tharged cychwynnol o 18 dyfarniad). Yn amlwg mae gan AVOW a Cadwyn Clwyd eill dau berthnasau cryf gyda grwpiau cymunedol lleol a wnaeth alluogi'r lefel hwn o ymgysylltiad gyda'r gronfa. Yn ogystal, er mwyn sicrhau bod ceisiadau'n deillio o bob cwr o Wrecsam, fe wnaeth y swyddogion prosiect dargedu cyfathrebu y tu hwnt i'w rhwydweithiau presennol i fudiadau ledled y fwrdeistref.

4. Deilliannau ac effaith

Cynnydd o gymharu â deilliannau targed

Fel y dangosir yn Nhabl 4.1, roedd y targedau ar gyfer y nifer o ddefnyddwyr newydd a'r nifer o ddefnyddwyr gyda gwell canfyddiad o'r cyfleusterau oedd wedi'u cefnogi gan y cyllid grant wedi'u rhagori arnyn nhw'n sylweddol. Mae'r ffigwr ar gyfer y deiliant gwell canfyddiad yn seiliedig ar y nifer o bobl wnaeth y mudiadau eu hadrodd fel rhai a oedd yn defnyddio'r cyfleuster / seilwaith yn ystod y flwyddyn, yn hytrach na data oedd yn mesur canfyddiadau dros amser. Mae hefyd yn bwysig nodi bod dau brosiect yn cyfrif am 7,690 o gyfanswm nifer y bobl gyda gwell ganfyddiadau o'r cyfleusterau. Serch hynny, mae'r deilliannau a gyflawnwyd yn sylweddol uwch na'r hynny a ragwelwyd yn wreiddiol, gan ddangos cyrhaeddiad eang y cyllid. Efallai bod y nifer mwy na'r disgwyl o brosiectau a wnaeth dderbyn cefnogaeth (gweler Tabl 3.1) hefyd wedi cyfrannu tuag at lwyddiant o gymharu â'r deilliannau a gynlluniwyd, gyda mwy o ddefnyddwyr yn gallu manteisio ar fwy o gyfleusterau wedi'u cefnogi.

Tabl 4.1: Cynnydd o gymharu â'r deilliannau a gynlluniwyd

Dangosydd deilliannau	Targed	Swm Gwirioneddol
Gwell canfyddiad o gyfleuster / seilwaith (nifer y bobl)	180	11,201
Cynnydd yn nefnyddwyr y cyfleusterau / amwynderau	180	3,806

Ffynhonnell: Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam – ffurflen hawlio y Gronfa Ffyniant Gyffredin Chwefror 2025

Effaith y cyllid

Ategwyd y llwyddiant o gymharu â'r targedau deilliannau trwy'r arolwg o dderbynwyr grantiau, gyda mwy o ymgysylltiad a chynnydd yn ansawdd profiadau i ddefnyddwyr ymhlith y prif effeithiau wnaeth y derbynwyr grantiau eu nodi:

- Mwy o gyfleoedd ar gyfer mudiadau / aelodau cymunedol (8)
- Cynnydd yn ansawdd profiadau i aelodau'r gymuned (8)
- Gwell gweithrediad o ran eich mudiad (3)
- Mwy o ymdeimlad o ysbryd cymunedol (2)
- Mwy o aelodau / pobl yn cymryd rhan yn y mudiad (2)
- Mwy o gyfleoedd i aelodau'r gymuned (2)

Mae'n bwysig nodi y gofynnwyd i ymatebwyr yr arolwg nodi prif effaith y cyllid drwy ddewis un opsiwn yn unig o'r rhestr uchod. Mae adborth y cyfweliadau'n awgrymu fod y cyllid wedi cael ystod o effeithiau ar sawl prosiect, megis cynyddu'r cyfleoedd i'r rheiny oedd eisoes yn cymryd rhan ynghyd â chynyddu nifer yr aelodau / y bobl oedd yn cymryd rhan yn y mudiad.

Astudiaeth achos 2: Eglwys Gymunedol Llai

Argymhellodd aelod o gynulleidfa Gweinidog Eglwys Gymunedol Llai y dylid ymgeisio am Gronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam. Gyda'r cyllid, aethon nhw ati i gwblhau tair ffrwd o waith i wella'r neuadd gymunedol: gwaith daear allanol, tarmacio'r maes parcio, ynysu'r gofod ffordd, a throsi storfa yn gaffi.

Darparodd Cadwyn Clwyd gymorth drwy gydol y broses cyllid grant, gan gynnwys cymorth gyda'r cais a chynnig gwaith allan ar dendr.

O ganlyniad i'r gwaith, mae'r Eglwys wedi llwyddo i hybu eu presenoldeb yng nghanol y gymuned. Mae sawl rhaglen newydd wedi cychwyn ers y gwaith adfer, gan gynnwys gwaith ieuenctid, grwpiau astudio i oedolion, grwpiau pobl hŷn ac elusen yn defnyddio'r gofod ar gyfer hyfforddiant.

Ymysg effeithiau pellach y gwaith mae lleihau'r costau ariannol a charbon oedd yn gysylltiedig gyda gwresogi'r adeilad, sicrhau bod y maes parcio'n fwy hygyrch a chynyddu'r gallu i ragor o wasanaethau gael eu cynnal yn yr eglwys er mwyn ennyn diddordeb siaradwyr Cymraeg lleol.

Bu i gyfweiliadau gyda 14 o'r 28 derbynwyr grantiau gynnig cipolwg pellach ar yr effeithiau sydd wedi'u cyflawni yn sgil y cyllid. Dyma rai o'r effeithiau hynny:

- Darparu caeau chwarae lleol ar gyfer saith ysgol uwchradd yn Wrecsam ac ar draws y ffin, gan allu cynnig gwersi Ymarfer Corff o safon uwch i ddisgyblion lleol.
- Uwchsgilio gofalwyr ifanc i gynnal sesiynau disgo distaw fel rhan o fenter gymdeithasol, gan gyfuno digwyddiadau cymdeithasol gydag ymdeimlad o berchnogaeth a sgiliau gwell i ofalwyr ifanc.
- Hybu hygyrchedd, diogelwch a chysur mewn cyfleusterau cymunedol, gan sicrhau mwy o bresenoldeb a phresenoldeb parhaol mewn digwyddiadau newydd a phresennol mewn cyfleusterau cymunedol.
- Galluogi mudiadau i ddatblygu darluniau a chostau technegol tuag at gais cynllunio i adfer adeilad.
- Cyfleoedd cymorth newydd i grwpiau bregus, gan gynnwys therapi anifeiliaid, perthynas cryfach gyda grŵp trais yn y cartref, a gwella cyfleusterau cegin banc bwyd.

"Mae'r grant wedi rhoi hwb inni allu cychwyn arni i adfer yr adeilad." – Derbyniwr grant.

"Rydym wedi derbyn adborth cadarnhaol dros ben, ac mae wedi gwneud gwahaniaeth sylweddol eisoes. Rydym wedi denu mwy o ddefnyddwyr heb os." – Derbyniwr grant

Roedd angen amlwg am y cyllid grant yn y gymuned. Roedd y galw yn uchel, fel y nodwyd gan y prosiect yn cael ei or-danysgrifio. Bu i adborth y derbynwyr grantiau yn yr arolwg hefyd awgrymu bod y grwpiau cymunedol oedd yn cymryd rhan yn gwerthfawrogi'r cyllid yn fawr, gyda phob un o'r 26 a wnaeth ymateb i'r arolwg yn sgorio gwerth y cyllid i'w mudiad yn 'bwysig dros ben'. At hyn, dywedodd pawb a gafodd eu cyfweld na fyddai modd iddyn nhw

gyflawni eu prosiectau heb y cyllid, yn sgil naill ai dim cyllid neu gyllid cyfyngedig arall ar gael yn eu mudiad a / neu dim ffynonellau cyllid allanol eraill ar gael. Gyda'i gilydd, mae'r canfyddiadau hyn yn awgrymu lefel uchel o ychwanegedd a bod y prosiect wedi mynd i'r afael â diffyg amlwg o ran cyllid oedd ar gael yn Wrecsam ac ardaloedd cyfagos.

"Ni fyddem ni wedi gallu gwneud unrhyw beth [heb y cyllid]. Roedd ein harian wrth gefn yn isel dros ben. Roedd y cyllid yn union beth oedd ei angen arnom a mwy." – Derbyniwr grant.

Effaith ar yr Iaith Gymraeg

Ni wnaeth y cyfweliadau ansoddol gyda derbynwyr grantiau amlygu cyfraniad sylweddol i hybu'r iaith Gymraeg ymhlith y prosiectau a ariannwyd. Er bod gan rhai o'r mudiadau nifer fach o aelodau sy'n siarad Cymraeg ac arwyddion neu ddeunyddiau dwyieithog eisoes, doedd dim sôn am unrhyw weithgareddau prosiect a wnaeth effeithio ar yr iaith Gymraeg yn uniongyrchol.

Serch hynny, fe wnaeth Cadwyn Clwyd fwrw iddi i hyrwyddo'r Gymraeg drwy gydol cyflawni'r prosiect, gan gynnwys:

- Cynhyrchu deunydd hyrwyddo a chyfathrebu dwyieithog am y gronfa.
- Y swyddog prosiect, fel siaradwr Cymraeg iaith gyntaf, yn cefnogi grwpiau yn eu hiaith ddewisol.
- Cynnig cyngor i dderbynwyr grantiau ar ofynion yr iaith Gymraeg a chyfeirio grwpiau at ffynonellau cymorth eraill.

Effaith ar sero net

Bu i'r cyfweliadau ddatgelu sawl prosiect a gafodd effaith ar gynydd tuag at sero net. Roedd nifer o'r prosiectau a gafodd eu hariannu yn bwriadu gwella'r defnydd o ynni mewn adeiladau cymunedol, gyda phedwar prosiect yn gwneud gwelliannau i'w systemau gwresogi neu'n gosod gwelliannau effeithiolrwydd ynni eraill. Bu i bedwar prosiect arall hefyd grybwyll y defnydd o arferion adeiladu cynaliadwy, gan gynnwys aildefnyddio cynhwysydd llong a defnyddio cyflenwyr lleol.

Effaith ar gyfleoedd cyfartal

Soniodd sawl o'r derbynwyr grantiau a gafodd eu cyfweld am welliant o ran cyfleoedd cyfartal o ganlyniad i'r cyllid grant. Roedd sawl un o'r prosiectau'n canolbwyntio ar rwyddineb mynediad, gan sicrhau cyfle i fwy o ddefnyddwyr gydag anghenion unigol amrywiol fanteisio ar gyfleusterau cymunedol. Dywedodd y rhan fwyaf o'r derbynwyr grantiau hefyd bod y cyllid grant wedi'u helpu i gynyddu eu gallu a chadw costau'n isel, gan sicrhau modd i gymaint â phosibl o bobl fanteisio ar y gweithgareddau.

"Mae'r prosiect wedi hybu cyfleoedd cyfartal heb os. Mae'n weithgaredd cynhwysol dros ben." – Derbyniwr grant

Astudiaeth achos 3 – Prosiect Disgo Distaw

Penderfynodd Flamingo Lounge Inclusive Events a Gofalwyr Ifanc WDC gydweithio i ymgeisio am grant i brynu offer disgo distaw. Fe wnaethon nhw ddysgu am y cyllid drwy'r cyfryngau cymdeithasol ac fe wnaethon nhw achub ar y cyfle i gynnal y prosiect disgo distaw roedden nhw wedi bod yn cynllunio ers peth amser.

Fe wnaeth Cadwyn Clwyd gefnogi gyda'r broses ymgeisio, gan ateb unrhyw ymholiadau a chynnig adborth lle'r oedd ei angen. Fe wnaethon nhw hefyd gynorthwyo gyda heriau wnaeth y prosiect ei wynebu yn ystod yr adeg cyflawni, er enghraifft, darparu arian ymlaen llaw i brynu'r offer.

Mae'r offer disgo distaw wedi dwyn amrywiaeth o grwpiau cymunedol ac elusennau ynghyd i gynnal digwyddiadau. Mae Gofalwyr Ifanc WDC wedi cyflawni sesiynau gydag AVOW ac wedi derbyn cais gan Senedd Wrecsam i logi'r offer.

Cyflawni yn erbyn nodau Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU a pholisi lleol

Roedd yn nod gan Gronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam i gydymffurfio gyda nodau canlynol Cronfa Ffyniant Gyffredin y DU:

- Lledaenu cyfleoedd a gwella gwasanaethau cyhoeddus, yn enwedig yn y manau hynny lle roedden nhw'n fwyaf gwan.
- Adfer ymdeimlad o gymuned, balchder lleol a pherthyn, yn enwedig mewn manau lle mae hyn wedi'i golli.
- Grymuso arweinwyr lleol a chymunedau, yn enwedig mewn manau lle mae diffyg asiantaeth leol.

Yn sgil y gwaith cyflawni sydd wedi'i ddisgrifio uchod, fe lwyddodd y prosiect i fodloni'r nodau, gyda phrosiectau ledled Wrecsam (Ffigwr 3.2) yn trawsnewid cyfleusterau cymunedol a chynnig cyfleoedd newydd i aelodau cymunedau lleol. Mae'r prosiectau sydd wedi'u cefnogi wedi darparu cyfleoedd newydd a mwy niferus i drigolion Wrecsam i fanteisio ar weithgareddau cymdeithasol, addysgol, diwylliannol a chwaraeon, ynghyd â sicrhau ei fod yn fwy rhwydd i fanteisio ar wasanaethau hanfodol megis banciau bwyd.

"Mae'r bobl sydd wedi bod yma ers tro byd yn gwerthfawrogi'r amgylchedd mwy cyfforddus." – Derbyniwr grant.

Mae Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam hefyd yn cyd-fynd yn dda gyda blaenoriaethau strategol Cyngor Wrecsam³, yn enwedig mewn perthynas â:

- **Gwella'r amgylchedd a mynediad i fannau gwyrdd.** Er enghraifft:
  - Ariannwyd Dôl Ofalgar Erddig a Chastell y Waun i sicrhau ei fod yn fwy hygyrch, gan gynnwys cyfarpar i grwpiau gydag awtistiaeth ac ailwampio tŷ bach er mwyn i aelodau grŵp goroeswyr trais yn y cartref ei ddefnyddio. Mae hyn wedi galluogi mwy o ddefnydd o'r man gwyrdd gan amrywiaeth mwy eang o grwpiau cymunedol.
  - Ar gyfer y prosiect Pedal Power, bu i bobl leol beintio beiciau nad oedd modd eu defnyddio mwyach i'w gosod fel celfwaith mewn parc lleol, gan godi ymwybyddiaeth o

³ Blaenoriaethau ein cyngor | Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

waith Cycling4All yn galluogi modd i bobl anabl allu beicio. Caiff y beiciau eu defnyddio'n flynyddol ar lwybr beic addurnedig Wrecsam.

- **Gwella mynediad i gymorth a gwasanaethau ar gyfer y bobl fwyaf bregus.** Er enghraifft:

- Bu i brosiect Mynediad i Bawb Jubilee Beau osod giât awtomatig ger mynediad y ganolfan farchogaeth. Bu i hyn gynyddu hygyrchedd ar gyfer aelodau o'r gymuned sy'n treulio amser therapiwtig gyda'r merlod, gan gynnwys y rheiny sydd wedi'u hynysu neu sydd ag iechyd meddwl gwael.
- St Mark ym Mharc Caia, ardal o amddifadedd uchel, lle mae'r Eglwys yn cynnal banc bwyd a gweithgareddau i blant ar gyfer trigolion yr ardal. Mae'r prosiect wedi sicrhau bod yr adeilad yn fwy hygyrch, gan atgyweirio'r to, gwneud gwelliannau ynni effeithlon a gosod cyfleusterau cegin newydd.

- **Hyrwyddo iechyd a lles da.** Er enghraifft:

- Bu i Gerddwyr Nordig Erddig brynu cynhwysydd storio i gadw eu polion cerdded, gasebos a meinciau gwaith yn dilyn rhywun yn torri i mewn i'w cyfleuster storio blaenorol. Mae hyn wedi galluogi'r grŵp i barhau gyda'u teithiau'n ddiogel, gan hyrwyddo cadw'n heini a threchu unigrwydd ymhlith ei 280 o aelodau.
- Datblygwyd cyfleuster Chwarae Plas Kynaston i ddarparu seddi ar gyfer cae pêl-droed, adeiladu llwybr newydd ac ymestyn y cae. Mae hyn wedi cynnig cyfle i saith ysgol leol ddefnyddio'r cyfleuster ar gyfer gwersi Ymarfer Corff a gwella cyfleusterau i dimau pêl-droed lleol.

5. Casgliadau ac argymhellion

Cafodd Cronfa Allweddol Gymunedol Wrecsam ei rheoli'n effeithiol dros ben ar draws yr holl feysydd cyflawni. Mae hyn er gwaethaf graddfeydd amser cyflawni heriol. Cafodd y prosiect ei gyflawni'n llwyddiannus yn sgil cydweithio effeithiol rhwng Cadwyn Clwyd ac AVOW a'r cysylltiadau cryf y mae'r ddau bartner yn meddu arnyn nhw gydag ystod eang o fudiadau cymunedol lleol.

Mae'r model cymorth cofleidiol yn ychwanegu gwerth sylweddol at y broses rheoli grantiau. Roedd y derbynwyr grantiau'n amlwg yn gwerthfawrogi'r cymorth a ddarparwyd yn ystod proses ymgeisio a chyflawni eu prosiectau. Mae hyn wedi galluogi grwpiau a mudiadau cymunedol llai gyda phrofiad blaenorol cyfyngedig o geisiadau grant i fanteisio ar y cyllid, gan gynnwys manteisio ar grantiau mwy lle mae angen caffael gwasanaethau'n allanol.

Mae'r prosiect wedi rhagori ar ei allbynnau a deilliannau targed o ran y Gronfa Ffyniant Gyffredin, yn rhannol oherwydd y galw uchel am gyllid grant gan arwain at nifer uwch o grantiau llai yn cael eu dyfarnu na fwriadwyd yn wreiddiol. Mae'r cyllid wedi cyflawni amrywiaeth o effeithiau cadarnhaol ar gyfer y mudiadau sy'n cymryd rhan, fel mudiadau'n cynyddu eu cyrhaeddiad a'r ystod o gyfleoedd gallan nhw eu cynnig i aelodau cymunedol. Yn ei dro bu i hyn olygu modd i ddatblygu prosiectau ar raddfa fwy a chreu cyfleoedd ar gyfer ceisiadau cyllid grant yn y dyfodol. Mae tystiolaeth hefyd bod prosiectau wedi'u hariannu wedi cael effaith gadarnhaol ar gyfleoedd cyfartal a chynnydd tuag at sero net.

Mae'n amlwg bod angen y cyllid grant yn y gymuned ac mae adborth y derbynwyr grantiau'n awgrymu lefel uchel o ychwanegedd, gyda'r prosiect yn mynd i'r afael â diffyg mewn cyllid sydd ar gael yn lleol. Mae'n amlwg wedi bodloni amcanion y Gronfa Ffyniant Gyffredin o wella cysylltiadau corfforol, diwylliannol a chymdeithasol ynghyd â mynediad i amwynderau a phrosiectau o dan arweiniad y gymuned, gan hefyd gyfrannu tuag at flaenoriaethau strategol CBS Wrecsam.

Argymhellion

Yn seiliedig ar y canfyddiadau sydd wedi'u crybwyll yn yr adroddiad hwn, byddwn yn argymhell dwyn i ystyriaeth y canlynol ar gyfer unrhyw brosiectau rheoli grantiau yn y dyfodol:

- Adolygu'r broses ymgeisio i sicrhau bod y ffurflenni cais mor rhwydd a didrafferth â phosibl, gan ystyried creu ffurflenni cais byrrach pan fo mudiadau'n ymgeisio am symiau llai o gyllid.
- Llunio dogfen ganllaw i gefnogi derbynwyr grantiau arfaethedig gyda chwblhau'r ffurflen gais, gan gynnwys darparu enghreifftiau o arfer da.
- O ystyried y galw uchel am y cyllid grant a'r effeithlonrwydd o ran cyflawni, gan gynnwys y model cymorth cofleidiol, mae'n amlwg fod yna gyfle i Cadwyn Clwyd ac AVOW reoli cyllid grant mwy sylweddol yn y dyfodol. Byddai hyn yn fodd i fwy o fudiadau lleol elwa ar gymorth ariannol ac anariannol.